

[Hartel.]

Sted, hvor Hav og Land mødes ved højeste Vandstand, maa de lærde afgøre. Jeg ønsker — og jeg tror, jeg her er enig med mit Parti — den videst mulige Fortolkning paa dette Punkt. I Sønderjylland er den gamle Ret bevaret, medens vi i den Tid, da vore sønderjyske Landsmænd var under Fremmedherredømme, gik bort fra den gamle danske Ret og lod den private Ejendomsret brede sig ogsaa til Forstranden. I vor Tid gaar Bevægelsen den anden Vej. De private Ejere trænges, om end langsomt, tilbage fra Forstranden, og Pigtraadsspæringer og andre skæmmende Hegn forsvinder fra Strandbredden. Ogsaa Lodsejerne forstaar, at det er fordelagtigere at have den vidtstrakte Kyst som Fælleseje, hvortil alle har Afgang, altsaa ogsaa Lodsejeren, fremfor at have et enkelt begrænset Stykke, som man kan betegne som sit eget.

Fastslaaet er altsaa i Dag det, som Professor Vinding Kruse kalder: den for de tilstødende Grundejere uskadelige Benyttelse af Rigets Strandbredder. I Praksis forstaas dette kun som en Ret til Færdsel til Fods, hvorimod Ret til Badning og Ophold i det hele taget er Offentligheden forment. Strængt taget skal de Personer, der befinder sig paa Forstranden paa et givet Tidspunkt, være i en Slags uafadelig Bevægelse; standser de, er det Ophold, og Ophold er ikke tilladt. Dette er vistnok for pudsigt til at kunne overholdes i Praksis, og jeg har selv for længst affundet mig med, at Turister benytter Forstranden og lejrer sig paa den, og jeg har aldrig haft nogen Gene deraf. Men jeg ved jo, at der findes andre Deltagere i disse Masseudrykninger om Søndagen, som opfører sig paa en Maade, der ikke kan tolereres, og der maa Ejeren have Lov til at gribe ind. Jeg saa her foreslaaet en Ting i „Berlingske Tidende“, som virkede tiltalende, nemlig at Strandlods-ejerne skulde have en Slags politimæssig Legitimation, saa de kunde skride ind over for Folk, der ikke viste en sømmelig Optræden. Jeg vilde finde det heldigt, om en saadan politimæssig Legitimation kunde stilles til Raadighed for enhver Strandlods-ejer, som var gaaet ind paa at aabne sin Forstrand for saavel Færdsel som Badning og Ophold.

Ved andre Lejligheder ser vi Staten stille store Midler til Raadighed for Kystsikring; jeg vil her anbefale, at disse Midler kun gives, naar Statsmagten samtidig sikrer sig, at de Arealer, som det paagældende Høfdeanlæg omfatter og skal beskytte, stilles til Raadighed for Offentligheden for

saavel Ophold og Badning som for den Færdsel, der i Forvejen er hjemlet. Det kan ikke kaldes urimeligt, naar Offentligheden yder et saadant Bidrag, at saa de private til Gengæld yder denne Ret til Badning og Ophold. Det er Politik efter de gode Lønner: jeg giver, for at du skal yde noget til Gengæld.

Paa dette Punkt gaar mit Parti paa en Maade videre end det Forslag, som er forelagt, og vi kan ogsaa følge Forslaget i Bestræbelsen for at værne vore Oldtidsminder, Stendysserne og Kæmpehøjene. Om der i et enkelt Tilfælde skulde ligge for mange i et Amt, som den ærede Ordfører for Det radikale Parti anførte, skal jeg lade være usagt, men vi maa dog betænke, at disse Minder er ogsaa samtidig en Slags Gravhøje, og man gør rigtigt i at respektere en vis Gravfred og vise Hensyn til det Formaal, disse Høje engang har tjent; jeg ser ikke noget fordelagtigt i, at et Folk ikke respekterer sin Fortid. Vi har jo Eksempler nok paa Ødelæggelse. Jeg minder her om den gennemskaarne „Kongens Høj“ i Skads Sogn i Ribe Amt, de mishandlede „Ravnehøje“ ved Hverrestrup i Viborg Amt, den ødelagte „Rigshøj“ ved Kongeaaen og Tomten af en Gravhøj ved Nørre Snede i Aarhus Amt; saa vidt jeg husker, har der engang staaet en Møllebygning paa den paagældende Høj. Og et Bevis paa, at ogsaa en velvillig Ukyndighed kan skade, leverer „Julianehøjen“ ved Jægerspris i mit eget Amt. Under Hensyn hertil er vi indforstaaet med, at der som foreskrevet i Forslagets § 31 skabes en samlet Fredningsplan, indrettes et almindeligt offentligt Tilsyn og føres et Fredningsregister som foreslaaet i § 29.

Ligeledes kan vi fuldt ud billige, at de fritstaaende Reklameskilte, som i de fleste Tilfælde er banale og vel ogsaa kun gør ringe Nytte, fjernes fra Landskabet. Lovforslaget søger ikke at gennemtvinge en Aabning af de private Skove, som det tidligere har været paatænkt. Over for det offentliges egne Skove gaar man jo endda den Vej, at der kun kan være Tale om Færdsel til Fods med visse regulerende Ordensbestemmelser, og disse Ordensbestemmelser skal meget nøje overholdes. Vi er ganske enige med Forslagsstillerne i de Synspunkter, der der er fremhævet, og maa formode, at de Synspunkter, som er rimelige over for det offentliges Skove, ogsaa fuldt ud skal respekteres, naar det drejer sig om privates Skove.

Jeg minder om, at flere af Landets Majoratsbesiddere er gaaet foran med et